

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ (นางรัตนาภรณ์ ชมภูเลิศ กับพวก) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘)

ข้อเท็จจริง

ศาลอาญาส่งความเห็นของนางรัตนาภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้คัดค้านที่ ๑ และนายสมใจ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้คัดค้านที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ซึ่งเป็นผู้ร้องที่ ๑ และผู้ร้องที่ ๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ มีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ เจ้าพนักงานกองปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้ทำการจับกุม นายประเสริฐ เหล่านารุ่งเรือง นางรัตนาภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ นายดีหรือดี ผลทอง และนายยงยุทธ อนุจารวัฒน์ ในข้อหากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในระหว่างการสอบสวนดำเนินคดี เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (เลขาธิการ ป.ป.ส.) มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ไว้ชั่วคราว รวมทั้งเงินฝากธนาคาร และแจ้งให้ผู้ร้องที่ ๑ พิสูจน์การได้มาซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว ผู้ร้องที่ ๑ ให้ถ้อยคำว่าได้ทรัพย์สินมาจากการค้าขายร้านขายของชำชื่อร้านย่งฮวด แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบว่า ร้านดังกล่าวเป็นร้านเล็กๆ จึงเห็นว่าทรัพย์สินที่ผู้ร้องที่ ๑ ได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต ประกอบกับผู้ร้องที่ ๑ มีพฤติการณ์เป็นนักค้าแอมเฟตามีนายสำคัญ เป็นเวลานาน และไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่า เงินฝากธนาคารดังกล่าวไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจึงมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินดังกล่าวของ

ผู้ร้องที่ ๑ หลังจากพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องผู้ร้องที่ ๑ เป็นจำเลยที่ ๒ ในคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ แล้ว พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ที่ได้อายัดไว้แล้ว ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๕ พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ เพิ่มเติม และของนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีของผู้ร้องที่ ๑ ต่อศาลอาญา รวม ๕๖ รายการ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เนื่องจากได้ตรวจพบและมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินของนายเทียม อนุจารวัฒน์ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ผู้ร้องที่ ๑ ยื่นคำแถลงคัดค้านคำร้อง สรุปได้ว่า

ผู้ร้องที่ ๑ ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง มติและคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ให้อายัดทรัพย์สินขัดต่อกฎหมาย เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่า บุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนผู้กระทำความผิดมิได้ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ บัญญัติว่า ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทุกคนกระทำโดยสุจริต นอกจากนี้ในขณะที่คดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ประกาศใช้บังคับ จึงเห็นว่าการที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง จึงขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สิน

ต่อมาวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกันยารัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้ร้องที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินของโจทก์ สรุปเฉพาะส่วนที่อ้างว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ ได้ดังนี้

ในวันที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สิน คือ วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ นั้น คดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอาญา ดังนั้น คำร้องของโจทก์เพื่อขอให้ริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามี ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ เป็นระยะเวลาภายหลังที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้บังคับแล้ว จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๘ และหมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๖

นายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้ตายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามคำร้องขอให้ทรัพย์สินไม่เคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เคยแจ้งคำสั่งการตรวจสอบทรัพย์สิน ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และให้นายเทียม อนุจารวัฒน์ แสดงพยานหลักฐานการได้มาซึ่งทรัพย์สิน ก่อนที่นายเทียม อนุจารวัฒน์ จะถึงแก่ความตาย ทรัพย์สินที่นายเทียม อนุจารวัฒน์ ได้มาและมีอยู่หาได้เกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพโดยสุจริต คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน จะอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย มาลดล้างหรือหักล้างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ไม่ได้ ขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สินที่โจทก์ยื่นต่อศาล และส่งคืนทรัพย์สินให้ผู้ร้องที่ ๒ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ต่อไป

ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ต่อศาลอาญาว่า ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้ต่อสู้คดีไว้ว่า การยึดอายัดทรัพย์สินได้กระทำภายหลังที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้ประกาศใช้บังคับแล้ว ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ จึงขอให้ศาลวินิจฉัยขอกฎหมายและหรือสั่งให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความเพื่อประโยชน์ของผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ต่อไป

ศาลอาญาพิจารณา เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้านมิให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินโดยอ้างว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และ มาตรา ๓๓ วรรคสอง กรณีจึงเป็นปัญหาว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราวและส่งสำนวนไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ต่อไป

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ บัญญัติ “ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน”

พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๓๑ ดังกล่าว เป็นบทบัญญัติให้ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นบทบัญญัติ

อันเป็นผลของคำสั่งศาล ตามมาตรา ๒๕ จึงไม่ถือว่าเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับแก่คดี
กรณีไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงไม่รับวินิจฉัย

ส่วนประเด็นพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญ
ได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ แล้วว่า พระราชบัญญัติมาตรการ
ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ จึงไม่ต้องวินิจฉัยซ้ำอีก

ด้วยเหตุผลข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด
เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘
ส่วนมาตรา ๓๑ ไม่รับวินิจฉัย

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ